

การรายงานผลการตรวจสอบ และคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงาน
ด้านสุขภาพระดับประเทศ
Reporting Audit Results and Qualifications of Internal Auditors
Affecting the Efficiency of Internal Audit Operations
in National Health Agencies

สิริภา จันทรเกษม¹ และ ฐิตาภรณ์ สินจรรณศักดิ์²
Sireepa Jantarakaseam¹ and Titaporn Sincharoonsak²
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Sireepa.m@gmail.com

Received: December 11, 2024

Revised: August 26, 2025

Accepted: August 27, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาการรายงานผลการตรวจสอบและคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศึกษาว่าปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบ และปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ใช้วิธีการเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามที่แจกให้กับผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 300 คนจากหน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกิดขึ้นระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม 2567 โดยใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์เบื้องต้นและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัย พบว่าคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน ต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กร และงานตรวจสอบภายในต้องได้รับความเป็นอิสระ เพื่อปฏิบัติงานได้ตามจรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน และงานตรวจสอบภายในต้องมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และการรายงานผลที่ทันเวลาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการได้รับความเชื่อมั่นและการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาการรายงานผลการตรวจสอบ และคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน 2) ศึกษาผลของปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกให้กับผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 300 คน ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศ ระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม 2567 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. การรายงานผลตรวจสอบภายในมีอย่างเป็นทางการและเป็นลายลักษณ์อักษรครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วนถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ และผู้ตรวจสอบภายในสามารถส่งรายงานผลการตรวจสอบเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดตามแผนการตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญที่จะได้รับความเชื่อมั่นและการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กร และมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ตามจรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน

คำสำคัญ: การรายงานผลการตรวจสอบ, คุณสมบัติผู้ตรวจสอบภายใน, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

Abstract

This research focuses on examining audit reporting and the qualifications of internal auditors that influence the effectiveness of internal audit performance in national health agencies. Specifically, it investigates whether audit reporting factors and internal auditor qualifications significantly affect the effectiveness of internal audit operations. The objectives of the study are as follows. A quantitative research method was employed using questionnaires distributed to 300 respondents from national health agencies. Data collection was conducted between April and May 2024. Descriptive statistics were used for preliminary analysis, and multiple regression analysis was applied to test the hypotheses. The findings reveal that the qualifications of internal auditors require organizational support, while internal audit functions must maintain independence to ensure adherence to the professional code of ethics. Furthermore, continuous professional development for internal auditors is essential, and timely reporting is a key factor in gaining credibility and acceptance from stakeholders. The research objectives were to: 1. Examine the effect of audit reporting factors on the effectiveness of internal audit performance. 2. Examine the effect of internal auditor qualifications on the effectiveness of internal audit performance. A quantitative methodology was employed, collecting data through questionnaires administered to 300 respondents working in national health agencies between April and May 2024. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis to test the hypotheses.

The research findings indicate that:

1. Audit reports should be formal, written, complete, accurate, and aligned with the objectives of the audited entity. Moreover, internal auditors must submit audit reports in accordance with the scheduled audit plan, as timely reporting is critical to gaining stakeholders' trust and acceptance.
2. Internal auditor qualifications, supported by the organization, coupled with continuous professional development and independence, are vital to ensuring that auditors can perform their duties in compliance with the professional code of ethics.

Keywords: Audit Effectiveness, Audit Reporting, Internal Auditor Qualifications

บทนำ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้องค์กรต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการบริหารจัดการ และอาจเกิดผลกระทบต่อองค์กรในด้านต่าง ๆ องค์กรจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดการ

เปลี่ยนแปลง ช่วยให้องค์กรมีการกำหนดแผนการจัดการข้อผิดพลาดหรือปัญหาในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันความเสี่ยงและลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในการบริหารจัดการ (อรพรรณ แสงศิวะเวทย์, 2561)

หน่วยงานด้านสุขภาพคือหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความรับผิดชอบในการสนับสนุน การดูแล และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน รวมถึงการป้องกันโรคและการให้บริการทางการแพทย์ ซึ่งสามารถเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนตามลักษณะการดำเนินงานและระดับของการบริการที่เป็นเหตุ หน่วยงานด้านสุขภาพมีหลายประเภทและมีหน้าที่ที่หลากหลาย เช่น การให้บริการทางการแพทย์ การวิจัยทางการแพทย์ การพัฒนานโยบายสาธารณสุข การเผยแพร่ข้อมูลสุขภาพ การสนับสนุนในการศึกษาเรื่องสุขภาพ และการทำงานร่วมกับสังคมและองค์กรอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน หรือระดับท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปในประเทศหรือท้องถิ่นต่าง ๆ ในระดับโลก หน่วยงานด้านสุขภาพได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขของเขต โรงพยาบาล ศูนย์การแพทย์ชุมชน ศูนย์บริการสาธารณสุขตำบล องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรทางการแพทย์ และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรด้านสุขภาพชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสนับสนุนสุขภาพและพยาบาลตามความต้องการของประชาชนและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ และมีการดำเนินงานตามนโยบายและแผนการจัดการของรัฐบาลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2565)

การตรวจสอบภายในเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้หน่วยงานบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง รวมถึงเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหารในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน และระบบการควบคุมภายในขององค์กร โดยใช้วิธีการตรวจสอบหรือเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน กำหนดวิธีการปฏิบัติงาน กำหนดอำนาจอนุมัติต่างๆ ให้เหมาะสม รวมทั้งการจัดทำ/กำหนดเอกสาร หลักฐานประกอบการบันทึกการปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ การตรวจสอบภายในเป็นกิจกรรมที่เสนอคำปรึกษาและข้อคิดเห็นเพื่อช่วยปรับปรุงกระบวนการและดำเนินงานให้องค์กรเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการตรวจสอบภายในสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการตรวจสอบภายในมุ่งเน้นการเชื่อมั่นและปรับปรุงกระบวนการการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในขององค์กรเพื่อให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ (ตรวจสอบภายในธรรมนิติ, 2561) ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้งานตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จ คือผู้บริหารสามารถนำผลของงานตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดความสำเร็จแก่องค์กร อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบภายในจำเป็นต้องได้รับความเชื่อมั่นและการยอมรับจากฝ่ายบริหารและหน่วยรับตรวจ เนื่องจากการปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ตรวจสอบภายใน และการนำผลของงานตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารงาน ปรับปรุง และพัฒนาระบบการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรนั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร (Vafaei, 2023) ทั้งนี้ ความเชื่อมั่นและการยอมรับยังส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน และความตั้งใจที่จะสนับสนุนและมุ่งมั่นต่อความเปลี่ยนแปลง (James et al., 2000)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

การทบทวนวรรณกรรม

1. รายงานผลการตรวจสอบภายใน

รายงานผลการตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารรับทราบถึงผลการตรวจสอบ พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไข และเป็นฐานข้อมูลในการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยรับตรวจ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน, 2550) รายงานที่มีคุณภาพสามารถส่งผลโดยตรงต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงาน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย

2. คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน

มาตรฐานคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2557) ระบุถึงคุณลักษณะที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม ความรู้ ความสามารถ ทักษะในวิชาชีพ และการยึดมั่นในจริยธรรม รวมถึงการพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้เป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพของรายงานการตรวจสอบ และประสิทธิภาพโดยรวมของการตรวจสอบภายใน

3. ประสิทธิภาพงานตรวจสอบภายใน

ประสิทธิภาพของงานตรวจสอบภายใน หมายถึงความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอิงกับคุณภาพของการดำเนินงาน ผลลัพธ์ที่ได้ และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล (Institute of Internal Audit, 2020; Nassazi, 2013) ความสามารถในการส่งมอบผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถือเป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พรทวิ นาเมืองรักษ์ (2555) พบว่า ความชัดเจน ความกระชับ และความทันเวลาของการตรวจสอบภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงิน การปฏิบัติตามกฎหมาย และประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2. รณธรรม ขาวประทุม (2552) ชี้ว่าคุณภาพงานตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า และประสิทธิภาพของธุรกิจ

3. มัยฤทธิ์ ทองสงโสม (2560) เน้นว่าการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี ซึ่งเป็นผลมาจากการตรวจสอบภายในที่รัดกุม

แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมาจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการตรวจสอบภายในกับผลลัพธ์ขององค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น ความเชื่อมั่นของลูกค้า คุณภาพข้อมูล หรือการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ยังไม่มียานวิจัยใดที่ศึกษาในเชิงลึกถึง “บทบาทของคุณสมบัติผู้ตรวจสอบภายใน” และ “คุณภาพของรายงานผลการตรวจสอบ” ที่ส่งผลต่อ “ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายใน” ในบริบทของหน่วยงานภาครัฐโดยตรง

นอกจากนี้ ยังขาดการเชื่อมโยงระหว่าง องค์ประกอบของรายงานการตรวจสอบ (เช่น ความชัดเจน ความกระชับ ความทันเวลา) และ ความสามารถของผู้ตรวจสอบ กับระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์ของงานตรวจสอบภายในในหน่วยงานของรัฐไทยอย่างเป็นระบบ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้เขียนได้นำเอาแนวคิดและข้อค้นพบมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้:

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพรายงานผลการตรวจสอบภายใน เพื่อนำมาเป็นตัวแปรอิสระที่อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพงานตรวจสอบ

2. คุณลักษณะของผู้ตรวจสอบภายใน ใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถของบุคลากรที่อาจมีบทบาทในการส่งผลต่อคุณภาพงานและผลลัพธ์ของการตรวจสอบ

3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพงานตรวจสอบภายใน เป็นตัวแปรตามหลักที่ใช้วัดผลความสำเร็จในการตรวจสอบภายใน โดยใช้เกณฑ์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณภาพรายงานตรวจสอบ และคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่มีต่อประสิทธิภาพของงานตรวจสอบภายในในหน่วยงานภาครัฐไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“การรายงานผลการตรวจสอบ และคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศ” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามเพื่อนำไปดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการตรวจสอบภายในพิจารณาแบบสอบถามจำนวน 3 ท่าน พร้อมประเมินเพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Item Objective Congruence Index – IOC)

ขั้นที่ 2 หลังจากแบบสอบถามผ่านการประเมินแล้ว ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ ได้แก่ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทดสอบที่มีคุณสมบัติเหมือนประชากรวิจัยจำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 หลังจากการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยรับตรวจ จำนวน 300 คน โดยใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์

ขั้นที่ 4 หลังจากที่ได้รวบรวมแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ สรุป และอภิปราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าหน่วยรับตรวจในหน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศทั้งสิ้น 1,197 หน่วยงาน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sample) จากสูตร Taro Yamane (1970) โดยกำหนดระดับความผิดพลาดของ การสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างข้างต้นที่ต้องตอบแบบสอบถามคือ 300 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา กับข้อมูลในแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลมาทำการนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลเพื่อค่าสถิติ ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานตรวจสอบภายใน นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย

3. การทดสอบคุณลักษณะความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (Multicollinearity Test) โดยหาค่า Variance Inflation Factors (VIFs)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

Model	Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)		8.918	<0.001*		
ผลการตรวจสอบครอบคลุมถึงสาระสำคัญต่าง ของหน่วยรับตรวจ	.369	5.461	<0.001*	.460	2.173
ระยะเวลาในการส่งผลการตรวจสอบ	.289	4.272	<0.001*	.460	2.173

R = 0.613 R² = 0.376 Adjusted R² = 0.372 SE = 0.416

ผลจากการทดสอบสมมติฐานสรุปผลได้ ดังนี้ ผลการตรวจสอบครอบคลุมถึงสาระสำคัญต่าง ของหน่วยรับตรวจ (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และระยะเวลาในการส่งผลการตรวจสอบ (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 2 การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กร

Model	Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)		11.349	<0.001*		
ผลการตรวจสอบครอบคลุมถึงสาระสำคัญต่าง ของหน่วยรับตรวจ	.202	2.717	.007	.460	2.173
ระยะเวลาในการส่งผลการตรวจสอบ	.324	4.359	<0.001*	.460	2.173

R = 0.493 R² = 0.243 Adjusted R² = 0.238 SE = 0.464

ผลจากการทดสอบสมมติฐานสรุปผลได้ ดังนี้ระยะเวลาในการส่งผลการตรวจสอบ (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ผลการตรวจสอบครอบคลุมถึงสาระสำคัญต่าง ๆ ของหน่วยรับตรวจ (P-value = 0.007) มีค่ามากกว่า 0.05 ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 3 การทดสอบสมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

Model	Standardize		T	Sig.	Collinearity Statistics	
	d	Coefficients			Tolerance	VIF
(Constant)			4.680	<0.001*		
ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการตรวจสอบภายใน	.056	.713	.476	.230	4.344	
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ	.511	6.059	<0.001*	.201	4.984	
ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	.128	2.147	.033	.403	2.484	
จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน	.136	2.491	.013	.475	2.105	

$R = 0.761$ $R^2 = 0.580$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.574$ $SE = 0.343$

ผลจากการทดสอบสมมติฐานสรุปผลได้ ดังนี้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ (P-value <0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการตรวจสอบภายใน (P-value = 0.476) มีค่ามากกว่า 0.05 ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน (P-value = 0.033) มีค่ามากกว่า 0.05 จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน (P-value = 0.13) มีค่ามากกว่า 0.05 ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4 การทดสอบสมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กร

Model	Standardize			Collinearity Statistics	
	d	t	Sig.	Tolerance	VIF
	Coefficients				
Beta					
(Constant)		7.109	<0.001		
ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการตรวจสอบภายใน	.062	.666	.506	.230	4.344
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ	.330	3.296	.001*	.201	4.984
ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	-.011	-.151	.880	.403	2.484
จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน	.322	4.959	<0.001*	.475	2.105

$R = 0.639$ $R^2 = 0.408$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.400$ $SE = 0.411$

ผลจากการทดสอบสมมติฐานสรุปผลได้ ดังนี้ จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ (P-value = 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการตรวจสอบภายใน (P-value = 0.506) มีค่ามากกว่า 0.05 ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (P-value = 0.880) มีค่ามากกว่า 0.05 ผู้ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าผลการตรวจสอบครอบคลุมถึงสาระสำคัญต่างๆ ของหน่วยรับตรวจ (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 และระยะเวลาในการส่งผลการตรวจสอบ (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าระยะเวลาในการส่งผลการตรวจสอบ (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ผลการตรวจสอบครอบคลุมถึงสาระสำคัญต่างๆ ของหน่วยรับตรวจ (P-value = 0.007) มีค่ามากกว่า 0.05 ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการตรวจสอบภายใน (P-value = 0.476) มีค่ามากกว่า 0.05 ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (P-value = 0.033) มีค่ามากกว่า 0.05 จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน (P-value = 0.13) มีค่ามากกว่า 0.05 ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการรับรู้ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า จรรยาบรรณของผู้ตรวจสอบภายใน (P-value < 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ (P-value = 0.001) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการตรวจสอบภายใน (P-value = 0.506) มีค่ามากกว่า 0.05 ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

การกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (P-value = 0.880) มีค่ามากกว่า 0.05 ผู้ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายใน พบว่า การรายงานผลการตรวจสอบภายในที่มีลักษณะเป็นทางการ ครบถ้วน ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ รวมถึงการส่งมอบรายงานตามกำหนดเวลา มีผลเชิงบวกต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการตรวจสอบภายใน ทั้งในด้านการรับรู้ผลงาน และการนำผลการตรวจสอบไปใช้ประโยชน์ในองค์กรได้อย่างแท้จริง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทวี นาเมืองรักษ์ (2555) ซึ่งพบว่า ความทันเวลา และ ความชัดเจน ของการตรวจสอบภายในส่งผลต่อเวลาในการดำเนินงานขององค์กร ความเชื่อถือในรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ลงทุนและสาธารณชน อีกทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณธรรม ขาวประทุม (2552) ที่ระบุว่า คุณภาพของการตรวจสอบภายใน ซึ่งครอบคลุมด้านการบรรลุเป้าหมาย การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการทำงาน และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ล้วนส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และ ความเชื่อมั่นของลูกค้า ในธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

ผลการศึกษาปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในส่งผลต่อความเชื่อมั่นและการยอมรับในการตรวจสอบภายใน หน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศ พบว่า คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การบริหารความเสี่ยง และระบบควบคุมภายใน ส่งผลเชิงบวกต่อ ความเชื่อมั่นและการยอมรับ ในการตรวจสอบภายในของหน่วยงานด้านสุขภาพระดับประเทศ ทั้งในด้านผลการปฏิบัติงาน ความสามารถในการนำผลตรวจสอบไปใช้จริง และความมั่นใจในระบบบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารวย ดีเลิศ (2549) ที่พบว่า การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และการจัดทีมตรวจสอบโดยพิจารณาจากความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ด้านสินเชื่อหรือบัญชี ช่วยส่งเสริมให้การตรวจสอบภายในมี ประสิทธิภาพสูงขึ้น และสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของนนทลี ชัยเสนา (2552) ซึ่งระบุว่า ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพของผู้ตรวจสอบภายใน มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน ในระดับองค์กร โดยเฉพาะในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทของผู้ตรวจสอบภายในในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับระบบการบริหารจัดการองค์กร

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ออกเป็น 2 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการรายงานผลการตรวจสอบ

- รายงานตรวจสอบภายในที่มีความ ครบถ้วน, ถูกต้อง, ส่งตรงเวลา และ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ส่งผลให้เกิดการรับรู้ถึงผลการตรวจสอบอย่างชัดเจน

- ส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถนำผลการตรวจสอบไปใช้ปรับปรุงงาน และเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบภายในขององค์กร

2. ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน

- ผู้ตรวจสอบภายในที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น กฎหมาย, การควบคุมภายใน, การบริหารความเสี่ยง ตลอดจนมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

- ส่งผลให้การตรวจสอบเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในด้านกระบวนการตรวจสอบและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรเพิ่มการศึกษาถึงกระบวนการและวิธีการที่นำผลการตรวจสอบภายในไปใช้ปรับปรุงและแก้ไของค์กร ซึ่งจะช่วยให้องค์กรปรับปรุงกระบวนการนำผลการตรวจสอบไปใช้ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อการปรับปรุง

2. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนางานตรวจสอบภายในและการนำผลการตรวจสอบภายในไปใช้ ซึ่งจะสามารถช่วยให้องค์กรเพิ่มประสิทธิภาพและความปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการนำประเด็นอื่นเพื่อสำรวจการบริหารจัดการของเทศบาล เช่น ประเด็นด้านการส่งเสริมการศึกษา ประเด็นด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีไทย และประเด็นด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาล เป็นต้น

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในเชิงผสมผสาน โดยนำการศึกษาในเชิงคุณภาพ และใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นายกองคํการบริหารส่วนตำบล ตัวแทนประชาชน ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในข้อมูลที่สะท้อนกับการศึกษาเชิงปริมาณให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2565). *ข้อมูลด้านสุขภาพ 2565*. นนทบุรี: สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- นนทลี ชัยเสนา. (2552). *ผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กร และความรู้ความสามารถทางวิชาชีพตรวจสอบภายในต่อประสิทธิภาพในการควบคุมภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรทิว นามเมืองรักษ์. (2555). *ผลกระทบของคุณภาพการตรวจสอบภายในต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรของธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายในประเทศไทย*. *วารสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*, 9(1), 68-82.
- มัณฑุณี ทองส่งโสม. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของการตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รณธรรม ขาวประทุม. (2552). *ผลกระทบของคุณภาพการตรวจสอบภายในต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและความเชื่อมั่นของลูกค้าของธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน*. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(1), 13-14.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2557). *มาตรฐานการตรวจสอบภายใน*. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2567, จาก https://www.senate.go.th/assets/portals/49/news/145/2_6-การนำมาตรฐานมาใช้.pdf
- อรพรรณ แสงศิระเวทย์. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานตรวจสอบภายใน: มุมมองผู้ตรวจสอบภายใน*. *วารสารระบบสารสนเทศด้านธุรกิจ (JISB)*, 4(3), 26.
- อารวย ดีเลิศ. (2549). *บทบาทของตรวจสอบภายในในการพัฒนาระบบควบคุมภายในขององค์กร*. *วารสารการบริหารและพัฒนาธุรกิจ*, 5(2), 78-89.

- James, D., Schoorman, F., Roger, M., & Hwee-Hoon, T. (2000). The trusted general manager and business unit performance: Empirical evidence of a competitive advantage. *Strategic Management Journal*, 21, 563-576.
- Nassazi, A. (2013). The impact of internal audit on organizational performance. *Journal of Management*, 25(2), 123-135.
- Vafaei, E., et al. (2023). Relational contracting theory and internal audit: Chief audit executives' perspectives on creating and strengthening trust by building credibility and clarity. *International Journal of Auditing*, 28(1), 1-20.
- Yamane, T. (1970). *Statistics: An introductory analysis*. (2nd ed.). New York: Harper & Row.